

SMILTENES NOVADA PAŠVALDĪBA
SMILTENES NOVADA IZGLĪTĪBAS PĀRVALDE

Reģ.Nr. 40900038148, Dārza iela 11, Smiltenes novads, LV-4729
tālr. 64707579, e-pasts izgl_parvalde@smiltenesnovads.lv

04.06.2026.

SNIP/26/1.3/212

Apstiprinu:
Smiltenes novada Izglītības pārvaldes vadītāja
Evija Kindzule

**SMILTENES NOVADA
KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA
VISPĀRĒJĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒM
1.-12. KLASEI
2026.-2030. GADAM**

SATURS

1. VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI.....	3
2. KARJERAS IZGLĪTĪBAS MĒRĶI UN UZDEVUMI.....	4
3. KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANA.....	4
3.1. Karjeras izglītības pieeja	4
3.2. Karjeras vadības prasmes	6
3.3. Karjeras izglītības saturs	6
3.4. Karjeras izglītībā ieteicamās izmantojamās metodikas un metodes	7
3.5. Izglītības iestādes karjeras izglītības plāns.....	8
4. KARJERAS IZGLĪTĪBAS VĒRTĒŠANA.....	8
5. KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA REALIZĒŠANĀ IESAISTĪTO PUŠU KOMPETENCE.....	11
6. PIELIKUMI	
1. pielikums Karjeras izglītībā izmantojamās metodikas un metodes	14
2.pielikums Smiltenes novada karjeras izglītības īstenošanas novērtējuma tabula	16
3.pielikums Smiltenes novada izglītības iestāžu absolventu karjeras izvēles pēc 9. klases un 12. klases monitoringa tabulu paraugi.....	17

1. VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI

Smiltenes novadā esošās vispārējās izglītības iestādes uz kurām attiecināma Smiltenes novada karjeras izglītības programma (turpmāk – karjeras izglītības programma): Smiltenes vidusskola, Dāvja Ozoliņa Apes pamatskola, Blomes pamatskola, Grundzāles pamatskola, Ojāra Vācieša Gaujienas vispārīzglītojošā un mākslu pamatskola, Palsmanes pamatskola, Palsas pamatskola un Raunas pamatskola.

Karjeras izglītības programmā tiek minēti karjeras izglītības mērķi un uzdevumi, karjeras izglītības īstenošana, vērtēšana, kā arī karjeras izglītības realizēšanā iesaistīto pušu kompetences un karjeras izglītības programmas pielikumi.

Karjeras izglītības programma izstrādāta, balstoties uz Valsts izglītības un attīstības aģentūras izstrādātajām karjeras izglītības attīstības atbalsta vadlīnijām, saskaņā ar Smiltenes novada izglītības attīstības stratēģiju 2023.-2028. gadam un pielāgota Smiltenes novada vispārējās izglītības iestādēm, lai nodrošinātu mērķtiecīgu un sistemātisku pieeju karjeras izglītības integrēšanai mācību un audzināšanas procesā, interešu izglītībā un neformālajā izglītībā, vienlaicīgi iesaistot tās realizēšanā izglītības iestāžu personālu, vecākus un skolēnus, kā arī pašvaldības iestādes, nevalstisko sektoru un uzņēmējus.

Karjeras izglītības programmai ir ieteicams raksturs, kuras izmantošana tiek rekomendēta izglītības iestāžu vadībai, pedagogiem, kā arī klases audzinātājiem darbā ar katru klasi un katru skolēnu, ņemot vērā teritoriālo un finansiālo faktoru, kā arī izglītojamo mērķauditorijas mācīšanās īpatnības un mācību satura apguves īpatnības.

Karjeras izglītības programmas mērķis ir nodrošināt Smiltenes novada vispārīzglītojošajās izglītības iestādēs vienotu izpratni par karjeras izglītības atbalsta sistēmu un tās īstenošanu vispārējās izglītības iestādēs, kā arī sekmēt mērķtiecīgu, koordinētu un pēctecīgu karjeras izglītības procesa organizēšanu.

Karjeras izglītības programma īstenojama katrā izglītības iestādē tām ir vienoti raksturīgākie elementiem, kas balstīti uz teorētiski izstrādātiem atzinumiem, ka karjeras izglītība ietver skolēnu sevis izpēti un pašvērtēšanu, informācijas par karjeru iegūšanu un analīzi un lēmumu pieņemšanu, taču katras izglītības iestādes konkrētais karjeras izglītības plāns var būt atšķirīgs atkarībā no vietējiem apstākļiem un konkrēto skolēnu vajadzībām. Karjeras izglītības plāns var būt kā atsevišķs dokuments vai integrēts audzināšanas darba plānā.

Karjera ir izglītības, darba un privātās dzīves mijiedarbība cilvēka mūža laikā. Karjeras apzināta veidošana tiek uzsākta jau pamatskolas posmā, kas tiek turpināta vidusskolas vai profesionālās izglītības posmā, augstskolā un vēlāk visas dzīves garumā.

Karjeras izglītība ir izglītības procesā integrēti pasākumi, lai nodrošinātu izglītojamo karjeras vadības prasmju apguvi un attīstīšanu, kas ietver savu interešu, spēju un iespēju apzināšanos tālākās izglītības un profesionālās karjeras virziena izvēlei.

Karjeras konsultēšana ir atbalsts skolēnam sevis izzināšanā, profesionālo interešu un piemērotības apzināšanā, kā arī izpratnes veidošanā par izglītības un darba tirgus iespējām, lai pieņemtu apzinātus un patstāvīgus karjeras lēmumus.

Karjeras attīstība ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības process mūža garumā. Tas ir nepārtraukts process, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi, un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju.

Karjeras attīstības atbalsts ir pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu.

2. KARJERAS IZGLĪTĪBAS MĒRĶI UN UZDEVUMI

Karjeras izglītības mērķis ir nodrošināt skolēna karjeras vadības prasmju pilnveidi, lai skolēns, izprotot savas, darba tirgus un sabiedrības attīstības un mijiedarbības likumsakarības, spētu patstāvīgi pieņemt un īstenot karjeras attīstības lēmumus, iesaistīties sabiedrības dzīvē un veidoties par apmierinātu un atbildīgu personību.

Jāorganizē izglītības saturs un izglītības ieguves process, nodrošinot izglītojamajam pašizpētei, karjeras izpētei un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi, radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām līdzsvarotu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

Karjeras izglītības uzdevumi:

1. Palīdzēt skolēniem pilnveidot sevi:
 - izprast sevi un novērtēt savas stiprās un vājās puses,
 - izveidot elastīgu skatījumu uz dzīvi un reālistiskas gaidas attiecībā uz savu karjeru,
 - attīstīt prasmes un attieksmes, kas palīdzēs veidot karjeru, piemēram, pašapziņa, pašpaļāvība, spēja “sevi pasniegt”, prasme prezentēt savu veikumu, mērķu izvirzīšana un darbības plānošana mācību un personīgajā dzīvē,
 - analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus.
2. Motivēt un palīdzēt izpētīt dažādas karjeras iespējas:
 - izprast izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeras attīstību,
 - izpētīt dažādas karjeras un iespējas to veidošanai,
 - izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesijas, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences,
 - salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai/mācībām/studijām,
 - piedalīties darba izmēģinājumos,
 - uzzināt, kur un kā iegūt vajadzīgo informāciju, resursus un palīdzību,
 - gatavoties pārejai no mācībām uz darba dzīvi vai uz tālākām mācībām/citu darbu,
 - izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības, uzzināt, kādas prasības izvirza darba devēji, kādas prasmes un personīgās īpašības palīdz noturēties darba tirgū.
3. Palīdzēt plānot un vadīt savu karjeru:
 - apgūt karjeras vadības prasmes,
 - noteikt savas attīstības vajadzības,
 - pilnveidot savas zināšanas un prasmes,
 - apzināties informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas,
 - veidot savu personīgās karjeras plānu,
 - attīstīt pieņemto personīgo lēmumu plānu īstenošanas prasmes,
 - veidot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītībā.

3. KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANA

Karjera ir personības mērķtiecīgs, jēgpilns visas dzīves gājums, kurā summējas visas indivīda dzīves lomas, brīvā laika aktivitātes, mācības un darbs.

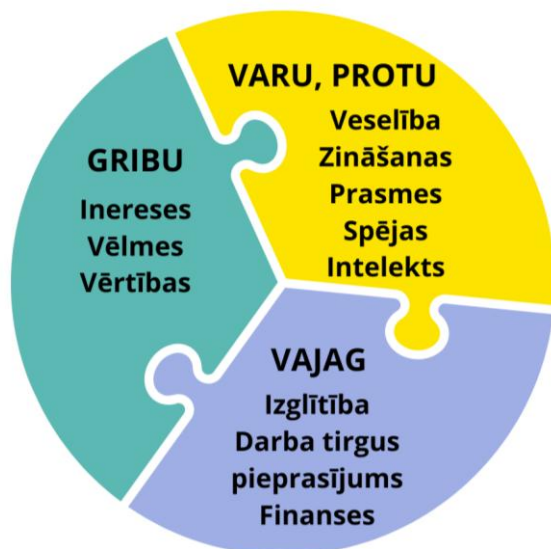
3.1. Karjeras izglītības pieeja

Karjeras izglītības īstenošanas pamatprincipi:

- Karjeras izglītība ir izglītības sastāvdaļa.
- Karjeras izglītība ir visas izglītības iestādes atbildība.
- Ievērotas vecumgrupu intereses un vajadzības.

- Mērķi - objektīvi un sasniedzami; pasākumi - īstenojami.
- Pasākumi ir orientēti uz zināšanu un prasmju apguvi.

Plānojot savu nākotni, izvēloties, ko mācīties un par ko kļūt, ir svarīgi izvērtēt un veicināt skolēna izpratni, ko viņš **grib**, ko viņš **var, prot** un ko **vajag**, izvērtējot iespējas un nepieciešamību darba tirgū, skatīt 1.attēlu karjeras orientēšanās modelis “Gribu, varu/protu un vajag”.

1.attēls Karjeras orientēšanās modelis “Gribu, varu/protu un vajag”

Gribu – tās ir skolēna intereses un lietas, kas patīk. Skolēnam var būt daudz dažādu interešu, tāpēc dažreiz ir grūti izvēlēties, kuru attīstīt profesionālai darbībai, bet kuru atstāt kā hobiju. Tāpēc ir svarīgi veikt pašizpēti – saprast, kas skolēnam padodas, kas sagādā prieku un kas viņu motivē censties arī tad, kad ir grūti. Būtiski skolēnam ir izprast vērtības, tas palīdz saprast, kas dzīvē un darbā ir svarīgi (piemēram - drošība, palīdzēšana citiem, radošums). Lai pieņemtu pārdomātu lēmumu, jāizzin interesējošā joma un potenciālās darbības virziena/profesijas saturs darba pienākumi un apstākļi.

Varu, protu - tās ir skolēna prasmes, zināšanas, spējas, īpašības, stiprās puses, kā arī veselības stāvoklis, -visas profesionāli nozīmīgās īpašības. Kad ir noskaidrotas profesionālās intereses, svarīgi saprast, vai skolēnam piemīt šīm interesēm atbilstošas spējas. Šāda izpratne ļauj skolēnam izvēlēties sev atbilstošāku turpmāko izglītības ceļu un profesiju, mērķtiecīgi attīstīt savas stiprās puses, zināšanas un prasmes, lai izvairītos no nepiemērotas izvēles nākotnē, tādējādi veicinot veiksmīgu turpmāko mācību un karjeras attīstību.

Vajag – sabiedrības vajadzības un darba tirgus prasības ir būtiski ņemt vērā karjeras attīstībai. Nepieciešams izvērtēt, kādas profesijas un kompetences ir pieprasītas darba tirgū konkrētajā laikā un vietā, kā mainās darba tirgū profesiju pieprasījums un to atalgojums. Izvēloties izglītības virzienu, izglītojamajam jānoskaidro, kādas zināšanas un prasmes var apgūt dažādās izglītības programmās arodskolās, tehnikumos, koledžās vai augstskolās. Kā arī apzināt alternatīvas iespējas gadījumā, ja izvēlētajā programmā nav iespējams iestāties vai tā neatbilst visām prasībām. Vienlaikus jāizvērtē arī finansiālās iespējas - vai mācības ir valsts apmaksātas vai maksas, kāds finansiāls atbalsts ir pieejams vai nepieciešams, piemēram, stipendijas, mācību maksas aizdevums u.c.. Nozīmīgi ir veicināt zināšanas par mūžizglītības ietekmi un darba meklēšanas veidiem.

Skolēna pašizpētes karjeras plānošanas jautājumi atspoguļoti infografikā: Kas Tev jāuzzina par sevi, lai veiksmīgi plānotu karjeru? <https://www.viaa.gov.lv/lv/ilustrativie-materiali>

Pieņemt lēmumu par karjeras izvēli nenozīmē tikai piemērot individu noteiktai profesijai.

Lēmuma pieņemšanu ietekmē dažādi faktori, kuri ir jāņem vērā:

- individuālās iezīmes - veselība, vērtības, intereses, prasmes, vecums, zināšanas u.c.;
- sociālais konteksts - ģimene, vienaudži, sabiedrības grupas, sociāli-ekonomiskais
- statuss u.c.;
- vides konteksts - politiskie uzskati, izglītības iestādes, ģeogrāfiskais izvietojums, darba tirgus u.c.;
- citi faktori - laika perspektīvas, izdevība, izmaiņas laika gaitā u.c..

Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir - īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu zināšanas konkrētā izglītības pamatjomā (sk. 1. tabulu):

- **pašizpēte,**
- **karjeras izpēte,**
- **karjeras plānošana un vadība**

un formā:

- mācību priekšmetu stunda,
- klases stunda,
- konsultācijas,
- ārpusstundu pasākumi.

Zināšanas tiek papildinātas ar vispārējām prasmēm, kas saistītas ar darbības pieredzi, kas palīdzētu rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

3.2. Karjeras vadības prasmes

Karjeras vadības prasmes ir prasmju kopums, kas indivīdiem (un grupām) nodrošina strukturētus veidus, kā apkopot, analizēt, sintezēt un organizēt ar sevi, ar izglītību un ar nodarbinātību saistīto informāciju, kā arī attīsta prasmes pieņemt un īstenot lēmumus un karjeras maiņu. Karjeras vadības prasmes ir dzīves, mācību, apmācības un darba prasmes, kas cilvēkiem ir jāattīsta, lai varētu efektīvi veidot savu karjeru.

Karjeras vadības prasmju pilnveide ir karjeras izglītības rezultāts.

Skolēna karjeras vadības prasmju veidošanās sākas, apgūstot vienkāršas **pamatprasmes** (lasītprasmi, rakstītprasmi, runas prasmi, matemātiskās prasmes, sadarbības prasmes), un turpinās sarežģītāku prasmju (digitālās prasmes, daudzveidīgu informācijas resursu izmantošanas, pētniecisko, pašizziņas, pašvērtēšanas, dotumu pilnveidošanas, problēmu risināšanas, komunikācijas, lēmumu pieņemšanas, plānošanas u.c.) pilnveides laikā. Karjeras vadības prasmes nav saistītas ar darbībām noteiktā nozarē vai profesijā, to pamatā ir **caurviju prasmes** (kritiskā domāšana un problēmrisināšana, jaunrade un uzņēmējspēja, pašvadīta mācīšanās, sadarbība, pilsoniskā līdzdalība, digitālā prasme), kas stiprina jaunu zināšanu sasaisti ar personisko pieredzi, palīdz veidot pozitīvas attiecības un pieņemt atbildīgus lēmumus, jāattīsta visās mācību jomās un mācību priekšmetos, un ir noderīgas dažādās profesionālās darbības jomās.

Karjeras vadības prasmju izklāsts atspoguļots infografikā: “Tavs dzīves navigators – karjeras vadības prasmes”. <https://www.viaa.gov.lv/lv/ilustrativie-materiali>

“Karjeras vadības prasmes ir kā GPS tavai nākotnei - tās nepasaka vienu vienīgo ceļu, bet palīdz tev nepazust un atrast labākos virzienus.” (ChatGPT (2026). Skaidrojums par karjeras vadības prasmju nozīmi. *Mākslīgā intelekta ģenerēts skaidrojums, OpenAI, 17.04.2026.*)

3.3. Karjeras izglītības saturs

Karjeras izglītība ir mērķtiecīgi jāiekļauj visā mācību procesā, nodrošinot pēctecīgus un plānveidīgus pasākumus.

Katra karjeras izglītības joma – *pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras vadība* – prasmju kopums (sk. 1. tabula), ar kura palīdzību cilvēks pats vada savas izglītības un darba gaitas, apkopojot, analizējot un organizējot ar sevi, izglītību un nodarbinātību saistīto informāciju. Tiek ietverts vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu.

1. tabula

Karjeras izglītības pamatjomu saturs

Pašizpēte	Karjeras izpēte	Karjeras plānošana un vadība
<ul style="list-style-type: none"> mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības; manas intereses, hobiji, spējas, brīvais laiks; mana ģimene, tās loma, tradīcijas; sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana; attieksmes un vērtības; prasmē sadarbīties, risināt konfliktus; mana veselība un nākotnes nodomi; mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu; pašaudzināšana. 	<ul style="list-style-type: none"> darba nozīme cilvēka dzīvē; populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi; manu vecāku darba dzīve; informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana; profesionālā kvalifikācija un tās ieguve; darba tirgus un nodarbinātība; sociālā vide un nodarbinātība; izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes; darba likumdošana, darba drošība; pašnodarbinātība. 	<ul style="list-style-type: none"> lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai; lēmuma pieņemšana par karjeru. Dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.); dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti; kad viss nenorit tā, kā plānots; mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana); pārmaiņas manā dzīvē; komandas darba pieredze; praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās; sevis prezentēšana.

Karjeras izglītības īstenošanas plāns tiek īstenots, izmantojot dažādas darba organizācijas formas - mācību priekšmetu stundas, klases stundas, individuālās nodarbības, dažādus ārpusstundu pasākumus u.c. un ir izstrādāts kā atsevišķs dokuments vai iekļauts izglītības iestādes audzināšanas darba plānā.

Izstrādājot karjeras izglītības plānu, jāņem vērā Smiltenes novada pašvaldības izglītības nozares attīstības stratēģijas 2023.-2028. gadam Rīcības plāna 2.1.3.2. apakšpunktā noteiktais “Īstenot uz karjeras orientāciju vērstus formālās un neformālās izglītības pasākumus (piem., karjeras diena, profesiju dienas, vizītes uz uzņēmumiem, nozaru speciālistu viesu stundas skolā, konkursus sadarbībā ar nozarēm un uzņēmumiem)” un 2.1.3.3. apakšpunktā “Organizēt tematiskus pasākumus bērniem, jauniešiem, vecākiem par Smiltenes novada dažādu nozaru attīstību un karjeras iespējām (piem., informatīvās dienas, interaktīvi semināri, mācību ekskursijas)”.

3.4. Karjeras izglītībā ieteicamās izmantojamās metodikas un metodes

Karjeras izglītības īstenošanas pasākumu un karjeras vadības pamatprasmju apguvei izmantojamas daudzveidīgas un interaktīvas mācību metodikas (individuālais dabs, darbs grupā, ēnošana, brīvprātīgais darbs, labdarība, dabs ar informācijas avotiem, mācību ekskursijas u.c.) un metodes (aptauja, brīvais raksts, diskusija, debates, improvizācija, karjeras interešu testi, kolāža, prezentācija, domu karte u.c.), skatīt 1. pielikumā “Karjeras izglītībā izmantojamās metodikas un metodes”.

Mācīšanas un audzināšanas metodes iespējams kombinēt, lai sasniegtu pēc iespējas efektīvākus rezultātus. Lai skolēnus sagatavotu efektīvai pārejai no skolas uz pieaugušo darba dzīvi, skolai ir jānodrošina skolēniem aizvien daudzveidīgākas mācīšanās pieredzes.

3.5. Izglītības iestādes karjeras izglītības plāns

Izglītības iestādes karjeras izglītības plāns ļauj integrēt karjeras jautājumus mācību procesā, sasaistot tos ar dažādiem mācību priekšmetiem un reālo dzīvi. Turklāt karjeras izglītības plāns veicina sadarbību starp skolotājiem, karjeras konsultantiem, vecākiem un ārējām institūcijām, padarot karjeras atbalstu daudzpusīgāku un efektīvāku.

2. tabula

Karjeras izglītības īstenošanas plāna paraugs

Pasākuma/ aktivitātes vai tēmas nosaukums	Klase/ klašu grupa	Sasniedzama rezultāts (prasmes)	Īstenošanas apraksts (mēnesis, vieta)	Atbildīgā persona	Metodika/ metode/ piezīmes

Pasākumus un aktivitātes var integrēt mācību priekšmetu stundās, klases audzināšanas stundās; ārpusklases pasākumos (projektu nedēļas, karjeras (profesiju) dienas, atvērto durvju dienas, tikšanās ar absolventiem un dažādu profesiju pārstāvjiem, ekskursijas, pārgājieni, konkursi, viktorīnas, erudītu spēles, pēcpusdienas, klases vakari, bibliotēkas stundas, darba izmēģinājumi/vasaras nometnes, vecāku sapulces u.c.). Pamatjomu tēmas skatīt 1. tabulu “Karjeras izglītības pamatjomu saturs”.

Sasniedzamais rezultāts, ņemot vērā 3. tabulu “Karjeras izglītības sasniegumu rezultāti atbilstoši klašu grupām”.

Plānā vēlams norādīt metodiku vai metodi, kura tiks izmantota, lai sasniegtu labāko rezultātu. Ieteicamās metodikas var skatīt 1.pielikumā un interneta resursos - [Metodiskie materiāli karjeras attīstībai – Karjeras materiāli](#), t.sk. digitālie rīki un metodes, kā arī [Metodiskie materiāli | Valsts izglītības attīstības aģentūra](#) – 100 metodikas karjeras attīstības atbalstam.

Piezīmēs ieteicams norādīt vietu, kur pasākums tiks īstenots; informācijas avotu, kur tas tiks atspoguļots (sociālo mediju saites, laikraksts u.tml.); pasākuma/ aktivitātes kvalitatīvos un kvantitatīvos rādītājus, ja attiecas.

Plāns tiek izstrādāts kā atsevišķs dokuments vai iekļauts audzināšanas darba plānā līdz katra mācību gada 1. septembrim un to apstiprina izglītības iestādes direktors.

4. KARJERAS IZGLĪTĪBAS VĒRTĒŠANA

Skolēnu karjeras izglītības attīstība tiek vērtēta bezatzīmju vērtēšanas sistēmā, īsi rakstiski vai mutiski raksturojot skolēnu mācību darbību, darba stilu, attieksmi un izaugsmes dinamiku. Sasniedzamo rezultātu karjeras izglītībā raksturo karjeras vadības prasmju līmenis, atbilstoši vecumposmam, katras klašu grupas posma noslēgumā 3., 6., 9., 12. klasē.

3. tabula

Karjeras izglītības sasniegumu rezultāti atbilstoši klašu grupām

Klase	Pašizziņas prasmes	Karjeras izpētes prasmes	Karjeras plānošanas un vadības prasmes (lēmumu pieņemšana)

3.klase	<p>Prot izmantot zināšanas par sevi, savu ģimeni, lai izprastu savas spējas, dotumus, stiprās puses, intereses, prasmes, kā tos redz pats un citi.</p> <p>Domā par savu nākotni, apgūstot ikdienas darba prasmes un iepazīstot dažādas profesijas.</p> <p>Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā.</p>	<p>Apzinās jēdziena “karjera” būtību, saistot to ar saviem nākotnes nodomiem.</p> <p>Ir priekšstats par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām.</p> <p>Izprot profesiju daudzveidību.</p> <p>Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi.</p> <p>Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē.</p>	<p>Pilnveido savas zināšanas un prasmes gan mācību darbā, gan interešu izglītībā, gan citās ārpusskolas aktivitātēs.</p> <p>Prot izplānot savu dienas režīmu, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai.</p> <p>Ievēro paša izveidoto dienas režīmu.</p>
6.klase	<p>Apzinās savas stiprās un vājās puses un iespējas tās attīstīt un pilnveidot.</p> <p>Prot noteikt svarīgākos faktorus, kas ietekmē viņa attieksmi pret mācībām, darbu, vērtībām, rīcību un izturēšanos.</p> <p>Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, atrodot savām spējām un vēlmēm atbilstošāko.</p> <p>Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus.</p> <p>Izkopj savu valodas kultūru.</p> <p>Izprot publiskas uzstāšanās būtību un ir apguvis prasmes tajā piedalīties, prezentējot dažādus darbus un uzstājoties.</p>	<p>Izprot terminu “karjera”, saistot to ar saviem nākotnes nodomiem un profesionālo izvēli.</p> <p>Izprot profesiju daudzveidību, nodarbošanās veidus un darba tirgus mainību.</p> <p>Izprot profesiju veidus un tajās veicamo darba specifiku: fizisks – garīgs darbs, darbs telpās – darbs ārā u.tml.</p> <p>Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju.</p> <p>Pētot profesiju daudzveidību, domā par savām nākotnes iecerēm, par savām iespējām pilsētā /novadā/valstī.</p>	<p>Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas.</p> <p>Prot noteikt savas attīstības vajadzības.</p> <p>Izprot, kā citi cilvēki pieņem lēmumus, un saprot, kas var ietekmēt lēmuma pieņemšanu.</p> <p>Prot pieņemt personīgus lēmumus un tos īstenot atbilstoši plānotajam.</p> <p>Mācās dokumentēt savus sasniegumus.</p>
9.klase	<p>Prot izmantot zināšanas par sevi, savu pieredzi un sasniegumus, lai noteiktu mērķus un pieņemtu lēmumus.</p>	<p>Izprot un izskaidro terminu “karjera” sava izglītības un profesijas izvēles kontekstā.</p> <p>Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas.</p>	<p>Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus</p> <p>Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu</p>

	<p>Prot izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības. Prot salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai. Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā. Novērtē savu sasniegumu rezultātus. Saprot, kā skolā, ārpusskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības. Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā.</p>	<p>Spēj vispārīgi aprakstīt, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un profesionālās apmācības iespējas dažādās izglītības iestādēs pēc pamatizglītības ieguves. Spēj atrast atbilstošus informācijas avotus, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par karjeras iespējām. Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību. Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību.</p>	<p>informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas. Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Apzinās informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas. Zina dažādas alternatīvas karjeras lēmumu īstenošanai. Spēj paredzēt dažādas ar karjeru saistītas izvēles. Prot veidot savu personīgās karjeras plānu. Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus. Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape (portfolio).</p>
12.klase	<p>Prot izmantot zināšanas par sevi, lai noteiktu mērķus un pieņemtu lēmumus. Izprot, ka izaugsme un pārmaiņas ir karjeras attīstības neatņemama sastāvdaļa. Prot analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus un dinamiku.</p>	<p>Spēj izskaidrot terminu “karjera” tā plašākajā nozīmē, saistot to ar mūžizglītības tendencēm un dzīvi konkurētspējas un mainīga darba tirgus apstākļos. Izprot izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeras attīstību un darba tirgus tendences. Apzinās profesiju mainību saistībā ar zinātnes un tehnoloģiju attīstības tendencēm pasaulē. Prot izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences. Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. Izprot būtiskākos nosacījumus studijām ārzemēs.</p>	<p>Ir izpratne par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītībā. Apzinās faktoros, kuri jāņem vērā karjeras lēmumu pieņemšanā. Pieņem mērķtiecīgus, pastāvīgus lēmumus atbilstoši savām interesēm un vajadzībām. Apzinās dažādas alternatīvas plāna īstenošanas gaitā. Ir izvērtēta piemērotība izvēlētajai profesijai. Ir apkopota informācija atbilstoši izvēlētajai profesijai. Ir apgūtas plānošanas prasmes un spēj uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. Izzinātas izglītības vai darba iespējas pēc skolas beigšanas, iegūstot informāciju par</p>

		Zina, kur meklēt informāciju par iespējām turpināt izglītību un ar to saistītajiem studiju fondiem, stipendijām, kredītiem u.c. gan Latvijā, gan ārvalstīs. Ir iepazinis dažādas darbavietas, darba devēju prasības, darba pienākumus. Pārzina darba meklēšanas procesu. Izprot profesionālās ētikas pamatprincipus un prasības.	interesējošo profesiju/nodarbošanās veidu un izvēloties sev vēlamu. Veido savu personīgās karjeras plānu, ir gatavs to īstenot.
--	--	--	---

Skolēnu karjeras izglītības attīstības pierādījumi - pašizpētes, karjeras izpētes un karjeras vadības darba materiāli - tiek uzkrāti skolēnu darba mapēs vai digitāli (portfolio).

Smiltenes novada karjeras izglītības īstenošanas novērtējums izglītības iestādē nodrošina nepārtrauktu karjeras izglītības programmas plāna pilnveidi, apzinoties vājās un stiprās puses. Novērtējuma tabulu (sk. 2. pielikumā) var aizpildīt gan skolas personāls, skolēni un skolēnu vecāki, lai no iegūtajiem datiem analizētu vai īstenotie pasākumi tiek apzināti saistībā ar karjeras izglītību. Saskaņā ar Smiltenes novada pašvaldības izglītības nozares attīstības stratēģijas 2023.-2028. gadam Rīcības plānā iekļauto, tiek veicināta vispārējo izglītības iestāžu izglītojamo vecāku līdzdalību izglītības procesā un audzināšanā un īstenots Rīcības plāna 2.5.1.1. apkašpunkts “Nodrošināt pedagogu, izglītības iestādes vadības un vecāku sadarbību izglītības iestādes darbības vērtēšanā un attīstības plānošanā, t.sk. nodrošinot vecāku viedokļu atspoguļošanu izglītības iestāžu pašvērtējumu ziņojumos”.

Karjeras izglītības īstenošanas novērtējums izglītības iestādē nav tikai formāla prasība, bet būtisks instruments, lai nodrošinātu jēgpilnu, kvalitatīvu un skolēniem noderīgu karjeras izglītību. Tādēļ, veicot novērtējumu ir būtiski norādīt tos pasākumus, metodikas vai skaidrojumus, kas liecina par novērtējuma objektivitāti. 1. pielikumā “Karjeras izglītībā izmantojamās metodes un metodikas”.

Smiltenes novada izglītības iestādēs ik gadu, bet ne vēlāk kā kārtējā gada 1. oktobrim, tiek veikts Smiltenes novada izglītības iestāžu absolventu karjeras izvēles pēc 9. klases un 12. klases monitorings. Dati par vispārējo absolventu karjeras izvēli (3. pielikuma 1. un/vai 2. tabula) tiek iesūtīti Izglītības pārvaldei.

5. KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA REALIZĒŠANĀ IESAISTĪTO PUŠU KOMPETENCE

Smiltenes novada pašvaldības kompetence karjeras attīstības atbalsta nodrošināšanā Smiltenes novada vispārīzglītojošajās skolās:

- nodrošināt pašvaldības pārziņā esošajās izglītības iestādēs karjeras izglītības īstenošanu;
- veidot skolu sadarbību ar vietējiem uzņēmējiem, nodrošinot alternatīvas nodarbības, mācību ekskursijas uzņēmumos skolēna uzņēmējspēju veicināšanā un attīstīšanā, kā arī veicināt aktivitātes finanšu pratības attīstīšanā;
- finansiāli atbalstīt karjeras izglītības programmas īstenošanu pašvaldības pārziņā esošajās izglītības iestādēs;
- veidot sadarbību ar novada uzņēmumiem, nodrošinot, iespēju rozežās, skolēniem iespēju strādāt vasarā;

- nodrošināt, iespēju rozežās, skolēniem iespēju vasaras mēnešos strādāt pašvaldības dibinātajās iestādēs.

Smiltenes novada Izglītības pārvaldes kompetence karjeras izglītības realizēšanas nodrošināšanā Smiltenes novada vispārīgizglītošajās skolās:

- koordinēt izglītības iestāžu pedagogu karjeras konsultantu darbību;
- organizēt karjeras izglītības realizētāju izglītošanu;
- nodrošināt karjeras izglītības realizētājus ar metodiskajiem materiāliem un informatīvajiem resursiem mācību stundu un ārpusstundu darbam.

Izglītības iestādes vadības kompetence karjeras izglītības realizēšanas nodrošināšanā izglītības iestādē:

- plānot karjeras izglītības programmas realizēšanu;
- vismaz vienreiz gadā analizēt un izvērtēt karjeras izglītības programmas realizēšanu;
- nodrošināt karjeras izglītības realizēšanai nepieciešamos resursus (tajā skaitā cilvēkresursus).

Direktora vietnieka audzināšanas darbā kompetence karjeras izglītībā

- Nodrošināt karjeras izglītības integrēšanu audzināšanas darbā un skolas attīstības prioritātēs;
- Plānot un pārraudzīt karjeras izglītības pasākumu norisi sadarbībā ar pedagogu karjeras konsultantu un pedagogiem;
- Sekmēt pedagogu sadarbību karjeras izglītības jautājumos;
- Sadarbībā ar pedagogu karjeras konsultantu, izvērtēt karjeras izglītības pasākumu efektivitāti un pilnveidot karjeras attīstības atbalsta procesu;
- Nodrošināt informācijas apriti starp pedagogiem, izglītojamajiem, vecākiem un atbalsta personālu karjeras izglītības jautājumos.

Pedagoga karjeras konsultanta kompetence karjeras izglītības realizēšanas nodrošināšanā izglītības iestādē:

- Piedalīties karjeras izglītības plāna izstrādē vai tās tēmu iekļaušanā audzināšanas darba plānā;
- Sniegt atbalstu karjeras izglītības pasākumus plānošanā, koordinēšanā un īstenošanā izglītības iestādē;
- Sadarbībā ar direktora vietnieku audzināšanas darbā, izvērtēt karjeras izglītības pasākumu efektivitāti un pilnveidot karjeras attīstības atbalsta procesu izglītības iestādē;
- Sniegt individuālas un grupu konsultācijas izglītojamajiem karjeras izvēles un izglītības turpināšanas jautājumos;
- Sekmēt izglītojamo pašizziņu, palīdzot apzināt intereses, spējas, vērtības un profesionālās ievirzes;
- Sadarboties ar pedagogiem, klašu audzinātājiem, izglītojamo vecākiem un atbalsta personālu karjeras izglītības īstenošanā;
- Nodrošināt informāciju par izglītības iespējām, profesijām un darba tirgus tendencēm;
- Sadarbībā ar pašvaldības Komunikāciju nodaļu, nodrošināt mājas lapā sadaļas “Karjeras izglītība” funkcionēšanu;
- Regulāri papildināt un atjaunot ar karjeras izglītības realizēšanu saistīto informāciju un veidot vizuālo atspoguļojumu.

Smiltenes novada vispārīzglītojošo izglītības iestāžu attīstības atbalsts īstenošanā un realizēšanā iesaistītais personāls.

2.attēls

Skolēna karjeras izglītība ir kopīgs un savstarpēji saistīts process, par kuru atbildīgas ir visas iesaistītās puses – pats skolēns ar savu aktīvu līdzdalību, pedagogi ar mērķtiecīgu atbalstu, vecāki ar iesaisti un iedrošinājumu, kā arī izglītības sistēma kopumā, nodrošinot strukturētu un kvalitatīvu karjeras attīstības vidi.

Karjeras izglītībā izmantojamās metodikas un metodes

Karjeras izglītībā izmantojamās metodikas:

Darbs grupā - sadarbībā balstīta mācīšanās pieeja,
 Darbs pāros - sadarbības forma divatā,
 Individuālais darbs - Pašvadīta mācīšanās pieeja,
 Darbs ar informācijas avotiem (t.sk. ar mākslīgo intelektu) - informācijpratībā balstīta pieeja,
 Digitālā/ e-mācīšanās pieeja - karjeras rīku un platformu izmantošana
 Praktiskais darbs – mācīšanās darot,
 Mācību ekskursija - pieredzes mācīšanās reālā vidē
 Brīvprātīgais darbs - sociālās pieredzes un vērtību apguve
 Labdarība - sociāli atbildīgas darbības pieeja
 Ēnošana - profesijas iepazīšana praksē
 Tikšanās ar profesiju pārstāvjiem vai absolventiem - karjeras izpētes pieeja
 Pašvērtējums / pašanalīze / darbu mape (portfolio) - refleksīvā mācīšanās pieeja
 Pašizziņas metodika - skolēns izzina savas intereses, vērtības, spējas
 Novērtēšana - mācību sasniegumu izvērtēšanas pieeja
 Simulāciju pieeja - reālu darba situāciju modelēšana u.c.

Karjeras izglītībā izmantojamās metodes

Metodes	Pamatjoma	Attīstāmās prasmes un zināšanas
Anketēšana / aptauja	Karjeras izpēte	Attīsta datu vākšanas, informācijpratības un kritiskās domāšanas prasmes; sniedz zināšanas par aptauju veidiem un datu iegūšanu
Analīze	Karjeras izpēte; Karjeras plānošana un vadība	Attīsta kritisko un loģisko domāšanu, secinājumu izdarīšanu; veido izpratni par informācijas izvērtēšanu
Asociāciju kartes / kārtis	Pašizpēte	Veicina radošo un asociatīvo domāšanu; sniedz zināšanas par ideju ģenerēšanas paņēmieniem
Brīvais raksts	Pašizpēte	Attīsta pašizpaušmi, refleksiju un radošumu; palīdz izzināt savas intereses un pieredzi
CV un motivācijas vēstules rakstīšana	Karjeras plānošana un vadība	Attīsta pašprezentāciju un rakstītprasmi; sniedz zināšanas par darba tirgus prasībām un dokumentu struktūru
Darbs ar tekstu	Pašizpēte	Attīsta lasītprasmi un analītiskās prasmes; sniedz zināšanas par teksta struktūru un saturu
Demonstrēšana	Karjeras izpēte	Attīsta novērošanas un praktiskās prasmes; veido izpratni par konkrētiem procesiem
Darba intervijas simulācija	Karjeras plānošana un vadība	Attīsta komunikāciju un pašprezentāciju; sniedz zināšanas par intervijas procesu
Diskusija	Karjeras izpēte; Karjeras plānošana un vadība	Attīsta argumentēšanu, klausīšanos un sadarbību; paplašina izpratni par dažādiem viedokļiem
Debates	Karjeras izpēte; Karjeras plānošana un vadība	Attīsta argumentācijas un kritiskās domāšanas prasmes; sniedz zināšanas par argumentācijas struktūru

Improvizācija	Pašizpēte	Attīsta spontanitāti un elastīgu domāšanu; veicina sevis izzināšanu dažādās situācijās
Jautājumi – atbildes	Pašizpēte; Karjeras plānošana un vadība	Aktivizē domāšanu un komunikāciju; palīdz apgūt zināšanas dialoga ceļā; veicina izpratni par sevi caur dialogu
Karjeras interešu testi	Pašizpēte	Attīsta pašizziņu un lēmumu pieņemšanu; sniedz zināšanas par savām interesēm un spējām;
Karjeras ceļa kartes izveide	Karjeras plānošana un vadība	Attīsta plānošanu un pašvadību; sniedz izpratni par karjeras attīstības iespējām
Kolāža	Pašizpēte	Attīsta radošumu un vizuālo domāšanu; sniedz izpratni par ideju vizualizāciju; palīdz vizualizēt nākotnes redzējumu
Krustvārdu mīklas	Karjeras izpēte	Attīsta atmiņu un loģisko domāšanu; palīdz nostiprināt zināšanas
Lēmumu pieņemšanas uzdevumi	Karjeras plānošana un vadība	Attīsta lēmumu pieņemšanu un atbildību; sniedz zināšanas par izvēles kritērijiem
Mērķu izvirzīšana (SMART metode)	Karjeras plānošana un vadība	Attīsta plānošanu un stratēģisko domāšanu; sniedz zināšanas par mērķu izvirzīšanas principiem
Profesiju izpētes uzdevumi	Karjeras izpēte	Attīsta informācijpratību un analīzi; sniedz zināšanas par profesijām un darba tirgu
Prāta vētra	Karjeras izpēte; Karjeras plānošana un vadība	Attīsta radošumu un sadarbību; palīdz izzināt karjeras iespējas; sniedz izpratni par ideju radīšanas procesu; palīdz plānot alternatīvas;
Prezentācija	Karjeras plānošana un vadība	Attīsta publiskās runas un strukturēšanas prasmes; sniedz zināšanas par efektīvu prezentēšanu
Prognozēšana	Karjeras izpēte	Attīsta analītisko un nākotnes domāšanu; sniedz izpratni par attīstības tendencēm
Radošais darbs	Pašizpēte; Karjeras izpēte	Attīsta radošumu un iniciatīvu; sniedz zināšanas par radošo procesu; tīsta pašizpaušmi; palīdz izprast savas spējas
Spēles (lomu spēles, lietišķās)	Karjeras plānošana un vadība	Attīsta sociālās prasmes un empātiju; sniedz izpratni par sociālajām lomām
SVID analīze	Pašizpēte; Karjeras plānošana un vadība	Attīsta analītisko domāšanu un pašizziņu; sniedz zināšanas par stiprajām un vājajām pusēm
Grafiskais organizators / domu karte	Pašizpēte; Karjeras plānošana un vadība	Attīsta strukturēšanu un vizuālo domāšanu; sniedz zināšanas par informācijas organizēšanu u.c. Attīsta strukturēšanu; palīdz apkopot informāciju par sevi

Smiltenes novada *izglītības iestādes nosaukums* karjeras izglītības īstenošanas novērtējums

20__./20__ . mācību gadā

Apgalvojums	Nē	Daļēji	Jā	Piezīmes
Skolēnam karjeras izglītības apguves procesā ir iespēja veikt sevis izpēti				
Skolēnam karjeras izglītības apguves rezultātā ir iespēja noteikt savu profesionālo piemērotību				
Skolēnam ir iespēja izstrādāt personīgo “Karjeras portfolio” darbam ilglaicīgā nākotnē				
Skolēniem ir iespēja attīstīt uzņēmējspējas				
Skolēnam ir iespēja saņemt karjeras konsultācijas skolēnu grupā				
Skolēnam ir iespēja saņemt individuālās karjeras konsultācijas				
Skolēnam ir iespēja saņemt karjeras konsultācijas kopā ar vecākiem				
Skolēnam ir iespēja novērot karjeras konsultēšanu kā profesiju				
Skolēniem un vecākiem ir iespēja saņemt informāciju par karjeras atbalsta pasākumiem un tālākizglītības iespējām (atvērtās durvju dienas, mācību programmu bukleti, informācija par karjeras izstādēm, u.c.)				
Skolēnu vecākiem ir iespēja piedalīties izglītojošos semināros				
Skolēnu vecākiem ir iespēja saņemt karjeras konsultācijas saistībā ar savu bērnu				
Notiek sadarbība ar uzņēmējiem karjeras izglītības kontekstā				
Notiek sadarbība ar pašvaldības iestādēm, karjeras izglītības kontekstā				
Notiek sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām karjeras izglītības kontekstā				
Ir veikts absolventu monitorings par karjeras izvēli				

Smiltenes novada izglītības iestāžu absolventu karjeras izvēles pēc 9. klases un 12. klases monitoringa tabulu paraugi

1. tabula

Skolas nosaukums vispārēja absolventu karjeras izvēle pēc 9. klases

Karjeras izvēle	20 . gads	20 . gads	20 . gads	20 . gads	20 . gads
Vispārējā vidējā izglītība					
t.sk. budžeta grupā					
Profesionālās izglītība					
Arodizglītība					
Strādā					
Kursi					
Nestrādā un nemācās					
Cita izvēle					
Nav informācija					
Kopā					

2. tabula

Skolas nosaukums vispārēja absolventu karjeras izvēle pēc 12. klases

Karjeras izvēle	20 . gads	20 . gads	20 . gads	20 . gads	20 . gads
Augstākās izglītība					
t.sk. budžeta grupā					
Profesionālās izglītība					
Arodizglītība					
Strādā					
Kursi					
Nestrādā un nemācās					
Cita izvēle					
Nav informācija					
Kopā					

3. tabula

Skolas nosaukums paplašināta 9. klases vai 12. klases absolventu karjeras izvēles tabula

Karjeras izvēle	Vārds Uzvārds	e-pasts	Izglītības iestādes un izvēles programmas nosaukums; ja strādā – darba vietas nosaukums, amats	20__. gads	20__. gads	20__. gads	20__. gads